PARLAMENT EWROPEW: IR-RELAZZJONIJIET MAL-PARLAMENTI NAZZJONALI

Il-progress tal-integrazzjoni Ewropea biddel ir-rwol tal-parlamenti nazzjonali. Diversi strumenti ta' kooperazzjoni bejn il-Parlament Ewropew (PE) u l-parlamenti nazzjonali ġew introdotti bil-għan li jiggarantixxu skrutinju demokratiku effikaċi tal-leġiżlazzjoni Ewropea fil-livelli kollha. Din it-tendenza ssaħħet permezz tad-dispożizzjonijiet introdotti bit-Trattat ta' Lisbona.

IL-BAŻI ĠURIDIKA

L-Artikolu 12 tat-Trattat tal-Unjoni Ewropea (TUE) u l-Protokoll Nru 1 dwar ir-rwol tal-parlamenti nazzjonali fl-Unjoni Ewropea.

L-OBJETTIVI

A. Il-bażi loġika għall-kooperazzjoni

Il-proċess proprju tal-integrazzjoni Ewropea jinvolvi t-trasferiment tar-responsabbiltajiet li kienu jiġu eżerċitati mill-gvernijiet nazzjonali għal istituzzjonijiet konġunti b'poteri ta' teħid ta' deċiżjonijiet, u b'hekk jiċkien ir-rwol tal-parlamenti nazzjonali (PN) bħala leġiżlaturi, awtoritajiet baġitarji u korpi responsabbli għall-kontroll eżekuttiv. Filwaqt li bosta mir-responsabbiltajiet trasferiti mil-livell nazzjonali għal dak tal-UE inizjalment kienu jserrħu fuq il-Kunsill, il-Parlament Ewropew (PE) progressivament kiseb rwol parlamentari sħiħ.

— Il-parlamenti nazzjonali bdew jaraw kontroll nazzjonali aktar effikaċi fuq l-attivitajiet tal-UE tal-gvernijiet tagħhom u relazzjonijiet iktar mill-qrib mal-PE bħala mezz biex tiżdied l-influwenza tagħhom fuq it-tfassil tal-politika tal-UE u biex fl-istess ħin jiżguraw li l-Ewropa tinbena fuq prinċipji demokratiċi.

— Min-naħa tiegħu, il-PE ġeneralment kien tal-opinjoni li r-relazzjonijiet sostanzjali mal-parlamenti nazzjonali jgħinuh biex jikkontribwixxi għat-tisħiħ tal-leġittimità tiegħu u jqarrbu lill-Ewropa lejn iċ-ċittadini tiegħu.

B. Evoluzzjoni tal-kuntest tal-kooperazzjoni

Inizjalment ir-rwol tal-parlamenti nazzjonali naqas hekk kif l-integrazzjoni Ewropea avvanzat: is-setgħat tal-Komunità (imbagħad tal-Unjoni) żdiedu u l-oqsma ta' kompetenza tagħha ġew estiżi, filwaqt li l-votazzjoni b'maġġoranza saret ir-regola tal-Kunsill u l-poteri leġiżlattivi tal-PE żdiedu wkoll.

Sal-1979, il-PE u l-parlamenti nazzjonali kellhom rabtiet organiċi, peress li l-Membri tal-PE kienu maħturin mill-parlamenti nazzjonali stess. L-elezzjonijiet diretti tal-PE farrku dawk ir-rabtiet u għal madwar għaxar snin prattikament ma kien hemm ebda relazzjoni. Il-bżonn li terġa' tiġi stabbilita relazzjoni nħass mill-1989: bdew isiru xi taħditiet u sar sforz biex ir-rabtiet organiċi jiġu sostitwiti mill-bidu. It-Trattat ta' Maastricht għen billi inkluda żewġ dikjarazzjonijiet (Nru 13 u Nru 14) dwar is-suġġett, li jipprevedu b'mod partikolari:

— ir-rispett tar-rwol tal-parlamenti nazzjonali fil-funzjonament tal-Unjoni Ewropea (il-gvernijiet rispettivi tagħhom jeħtiġilhom jinfurmawhom "fil-ħin opportun" dwar il-proposti leġiżlattivi tal-UE u konferenzi konġunti jridu jsiru meta jkun hemm bżonn);

— kooperazzjoni aktar mill-qrib bejn il-PE u l-parlamenti nazzjonali, fis-sura ta' intensifikazzjoni tal-kuntatti, skambji ta' informazzjoni, laqgħat regolari u eventwalment konċessjoni ta' faċilitajiet reċiproċi.

Dan l-aħħar il-parlamenti nazzjonali kisbu ċertu kontroll fuq l-attivitajiet Ewropej tal-gvernijiet tagħhom, bħala riżultat tar-riformi kostituzzjonali, impenji governattivi jew emendi tal-metodi operattivi tagħhom stess, kif ukoll tal-interpretazzjoni tar-regoli kostituzzjonali nazzjonali mogħtija mill-Qrati Kostituzzjonali ta' xi Stati Membri. Il-kumitati tagħhom li jispeċjalizzaw fl-affarijiet tal-UE kellhom rwol kruċjali f'dan l-iżvilupp, b'kooperazzjoni mal-PE.

Il-protokoll dwar ir-rwol tal-parlamenti nazzjonali anness mat-Trattat ta' Amsterdam ħeġġeġ involviment ikbar tal-parlamenti nazzjonali fl-attivitajiet tal-Unjoni u jitlob li d-dokumenti ta' konsultazzjoni u l-proposti jintbagħtu immedjatament biex il-parlamenti nazzjonali jkunu jistgħu jeżaminawhom qabel il-Kunsill jieħu deċiżjoni. Il-parlamenti nazzjonali żvolġew rwol importanti waqt id-dibattiti tal-Konvenzjoni dwar il-futur tal-Ewropa (1.1.4), li matulha kienu wkoll is-suġġett ta' wieħed mill-11-il grupp ta' ħidma. F'Mejju 2006, il-Kummissjoni Ewropea qablet li tittrasferixxi l-proposti l-ġodda kollha u d-dokumenti ta' konsultazzjoni lill-parlamenti nazzjonali. Dan id-'djalogu politiku' huwa issa obbligu ġuridiku għall-Kummissjoni bit-Trattat ta' Lisbona. It-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea jagħti d-dritt lill-parlamenti nazzjonali li jirċievu firxa usa' ta' informazzjoni mill-istituzzjonijiet tal-UE, li huma meħtieġa jgħaddu l-abbozzi tal-atti leġiżlattivi kollha u jinnotifikaw lill-parlamenti nazzjonali bl-applikazzjonijiet għall-adeżjoni mal-UE.

It-Trattat ta' Lisbona fl-aħħar stabbilixxa sistema ta' twissija bikrija (STB), jiġifieri mekkaniżmu li jippermetti li l-parlamenti nazzjonali jiżguraw li l-proposti leġiżlattivi jkunu konsistenti mal-prinċipju ta' sussidjarjetà (il-Protokolli Nru 1 dwar ir-rwol tal-parlamenti nazzjonali fl-Unjoni Ewropea u l-Protokoll Nru 2 dwar l-applikazzjoni tal-prinċipji ta' sussidjarjetà u ta' proporzjonalità). Fi żmien tmien ġimgħat mid-data tat-trażmissjoni ta' proposta leġiżlattiva, il-parlamenti nazzjonali jistgħu jibagħtu opinjoni motivata lill-Presidenti tal-Parlament Ewropew, tal-Kunsill u tal-Kummissjoni filwaqt li jiddikjaraw għaliex huma jqisu li l-abbozz inkwistjoni ma jikkonformax mal-prinċipju tas-sussidjarjetà. Il-proposti leġiżlattivi jistgħu jiġu mblukkati jekk ikun hemm konsensus fost maġġoranza tal-kmamar. Madankollu, id-deċiżjoni finali titħalla f'idejn l-awtoritajiet leġiżlattivi (il-Parlament Ewropew u l-Kunsill) (1.2.2). Dan il-mekkaniżmu ġie attivat tliet darbiet minn mindu daħal fis-seħħ it-Trattat ta' Lisbona: f'Mejju 2012 rigward

proposta għal Regolament tal-Kunsill dwar l-eżerċizzju tad-dritt li tittieħed azzjoni kollettiva fil-kuntest tal-libertà tal-istabbiliment u l-libertà li jiġu pprovduti servizzi ('Monti II') u f'Ottubru 2013 dwar il-proposta għal regolament dwar it-twaqqif ta' Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku Ewropew, u f'Mejju 2016 fir-rigward ta' proposta għal rieżami tad-Direttiva dwar l-Istazzjonar ta' Ħaddiema. It-Trattat fih ukoll artikoli ġodda li jiċċaraw ir-rwol tal-parlamenti nazzjonali fil-mekkaniżmu istituzzjonali tal-UE (l-Artikoli 10 u 12 tat-TUE).

Sa mill-bidu tal-kriżi tad-dejn sovran fl-UE f'Marzu 2010, ir-rwol tal-parlamenti nazzjonali taż-żona tal-ewro fir-ratifika jew fir-reviżjoni tal-pakketti ta' salvataġġ, issottolinja l-importanza ta' kooperazzjoni mill-qrib u skambju permanenti ta' tagħrif bejnhom u l-Parlament Ewropew. It-Trattat dwar l-Istabbiltà, il-Koordinazzjoni u l-Governanza fl-Unjoni Ekonomika u Monetarja, li daħal fis-seħħ f'Jannar 2013, jipprevedi fl-Artikolu 13 tiegħu kooperazzjoni speċifika bejn il-parlamenti nazzjonali u l-Parlament Ewropew għal kontroll parlamentari dwar il-governanza ekonomika u finanzjarja.

IL-KISBIET: L-ISTRUMENTI TAL-KOOPERAZZJONI

A. Konferenzi tal-Presidenti tal-Assemblej Parlamentari tal-Unjoni Ewropea

Wara laqgħat li saru fl-1963 u fl-1973, dawn il-konferenzi ġew introdotti fl-1981. Kienu magħmulin mill-Presidenti tal-parlamenti nazzjonali u tal-PE, u fil-bidu kienu jsiru kull sentejn. Dawn ikunu preparati minn laqgħat tas-Segretarji Ġenerali u jiddiskutu kwistjonijiet preċiżi rigward il-kooperazzjoni bejn il-parlamenti nazzjonali u l-PE. F'dawn l-aħħar snin, il-Presidenti jiltaqgħu wkoll kull sena. Sa mill-1995 il-PE żamm relazzjonijiet mill-qrib mal-parlamenti tal-pajjiżi assoċjati u dawk kandidati għall-adeżjoni. Il-presidenti tal-PE u ta' dawn il-parlamenti ltaqgħu kemm-il darba biex jiddiskutu l-istrateġiji ta' adeżjoni u kwistjonijiet ta' attwalità oħrajn.

B. Iċ-Ċentru Ewropew għar-Riċerka u d-Dokumentazzjoni Parlamentari

Il-'konferenza importanti' ta' Vjenna (1977) stabbilixxiet iċ-Ċentru Ewropew għar-Riċerka u d-Dokumentazzjoni Parlamentari (ECPRD). Iċ-Ċentru huwa netwerk ta' servizzi ta' dokumentazzjoni u riċerka li jikkooperaw mill-qrib biex jiffaċilitaw l-aċċess għall-informazzjoni (inklużi bażijiet ta' data nazzjonali u Ewropej) u jikkoordinaw ir-riċerka biex tiġi evitata d-duplikazzjoni. Dan jiċċentralizza u jiċċirkola r-riċerka u ħoloq sit web biex jittejbu l-iskambji ta' informazzjoni. Id-direttorju tiegħu jiffaċilita l-kuntatt bejn id-dipartimenti ta' riċerka tal-parlamenti membri. Iċ-Ċentru huwa mmexxi b'mod konġunt mill-PE u mill-Assemblea Parlamentari tal-Kunsill tal-Ewropa. Jinkludi l-parlamenti mill-Istati Membri tal-UE u tal-Kunsill tal-Ewropa, u s-servizzi tiegħu jistgħu jintużaw ukoll mill-parlamenti tal-Istati li għandhom status ta' osservatur fl-Assemblea Parlamentari.

C. Konferenza tal-parlamenti tal-Komunità

L-idea ta' din il-konferenza ġiet ikkonkretizzata f'Ruma fl-1990 taħt l-isem "Seduta Ewropea". Is-suġġett kien "il-futur tal-Komunità; l-implikazzjonijiet, għall-Komunità u għall-Istati Membri, tal-proposti li jikkonċernaw l-Unjoni Ekonomika u Monetarja u l-Unjoni Politika u, b'mod aktar partikolari, ir-rwol tal-parlamenti nazzjonali u tal-

Parlament Ewropew", dawn il-pedamenti laqqgħu 258 parteċipant, 173 mill-parlamenti nazzjonali u 85 mill-PE. Din l-inizjattiva ma tkomplietx.

D. Konferenza tal-Kumitati Parlamenti għall-Affarijiet tal-Unjoni tal-Parlamenti tal-Unjoni Ewropea — COSAC

Skont proposta inizjali tal-President tal-Assemblea Nazzjonali Franċiża, din il-konferenza ilha tiltaqa' kull sitt xhur mill-1989, u tlaqqa' lill-organi tal-parlamenti nazzjonali li jispeċjalizzaw fl-affarijiet tal-UE u sitt Membri tal-PE. Konvokata mill-parlament tal-pajjiż li jkollu f'idejh il-presidenza tal-Unjoni u mħejjija b'mod konġunt mill-PE flimkien mal-parlamenti tat-Trojka, kull konferenza tiddiskuti s-suġġetti prinċipali tal-integrazzjoni Ewropea.

Il-COSAC mhix organu ta' teħid ta' deċiżjonijiet, iżda ta' konsultazzjoni u ta' koordinament parlamentari li tadotta d-deċiżjonijiet tagħha b'kunsens. Il-Protokoll dwar ir-rwol tal-parlamenti nazzjonali fl-Unjoni Ewropea jistqarr b'mod speċifiku li l-COSAC tista' tagħmel kull kontribut li tqis xieraq għall-istituzzjonijiet tal-UE. Madankollu, il-kontributi li jsiru mill-COSAC bl-ebda mod ma jorbtu lill-parlamenti nazzjonali jew jippreġudikaw il-pożizzjoni tagħhom.

E. Laqgħat Parlamentari Konġunti

Wara l-esperjenza tal-Konvenzjoni Ewropea, il-membri parlamentari kemm tal-PE kif ukoll tal-parlamenti nazzjonali ħasbu li tkun ħaġa utli li jiġi stabbilit strument ta' kooperazzjoni politika permanenti sabiex jiġu trattati temi speċifiċi. Sa mill-2005, għaldaqstant, il-Membri tal-PE u l-membri parlamentari nazzjonali kellhom Laqgħat Parlamentari Konġunti sabiex jindirizzaw kwistjonijiet importanti li jolqtu lill-parlamenti fil-kuntest tal-proċess tat-tfassil ta' politiki u tal-bini tal-istituzzjonijiet tal-UE.

F. Strumenti oħra ta' kooperazzjoni

Il-maġġoranza tal-kumitati permanenti tal-PE jikkonsultaw lill-kontropartijiet tagħhom fil-livell nazzjonali, waqt il-laqgħat bilaterali jew mulitilaterali u żjajjar minn presidenti u rapporteurs.

Kuntatti bejn il-gruppi politiċi tal-PE u l-ekwivalenti fil-parlamenti nazzjonali żviluppaw sa livelli differenti, skont il-partiti politiċi jew il-pajjiżi involuti.

Il-kooperazzjoni amministrattiva qed tiżviluppa speċjalment f'forma ta' apprendistati fil-Parlament Ewropew u skambji ta' uffiċjali. L-uffiċċji tal-biċċa l-kbira tar-rappreżentanti tal-parlamenti nazzjonali jinsabu fl-istess bini tal-PE bħad-Direttorat għar-Relazzjonijiet mal-Parlamenti Nazzjonali. L-iskambju reċiproku tal-informazzjoni dwar il-ħidma parlamentari, speċjalment rigward il-leġiżlazzjoni, qed isir dejjem aktar importanti, u jibbaża fuq it-teknoloġija moderna tal-informazzjoni, bħan-netwerk IPEX ibbażat fuq l-internet, li huwa msaħħaħ minn pjattaforma elettronika tal-iskambju tad-data u ta' komunikazzjoni (http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/home/home.do?appLng=MT)

IR-RWOL TAL-PARLAMENT EWROPEW

Fid-19 ta' April 2018, il-PE adotta riżoluzzjoni dwar l-implimentazzjoni tad-dispożizzjonijiet tat-Trattat dwar il-parlamenti nazzjonali, fejn jindika li l-parlamenti nazzjonali qed jitjiebu u jikkontribwixxu b'mod attiv għall-funzjonament kostituzzjonali

tajjeb tal-Unjoni Ewropea, u b'hekk jipprevedi aktar pluraliżmu u leġittimità demokratika. Jirrikonoxxi wkoll li l-obbligu ta' rendikont tal-gvernijiet nazzjonali lejn il-parlamenti nazzjonali jibqa' l-"element ċentrali tar-rwol tal-kmamar parlamentari nazzjonali fl-Unjoni Ewropea". Filwaqt li jfakkar li s-sistema ta' twissija bikrija rarament intużat mid-dħul fis-seħħ tat-Trattat ta' Lisbona, il-PE jemmen li tista' tiġi riformata fil-qafas attwali tat-Trattat. F'dan ir-rigward, jappella lill-Kummissjoni Ewropea timplimenta "perjodu ta' notifika teknika" sabiex tagħti aktar żmien bejn id-data li fiha l-abbozzi ta' atti leġiżlattivi jiġu rċevuti mill-parlamenti nazzjonali u d-data li fiha jibda l-perjodu ta' tmien ġimgħat. Barra minn hekk, il-PE jappoġġja l-possibbiltà tal-parlamenti nazzjonali li jissottomettu proposti kostruttivi lill-Kummissjoni sabiex jinfluwenzaw b'mod pożittiv id-dibattitu Ewropew u s-setgħa ta' inizjattiva tal-Kummissjoni. Fl-aħħar nett, iressaq għadd ta' suġġerimenti li għandhom l-għan li jsaħħu l-istrumenti eżistenti ta' kooperazzjoni bejn il-PE u l-parlamenti nazzjonali.

Roberta Panizza
10/2018